

almindelige Industrie at kaste sig over Fabricationen af Mineralvande, der, som det hedder, ikke er skadelige, og at man skulde undlade at kontrollere dem, indtil man havde gjort den Erfaring, at der tilberedes Noget, som var skadeligt. En naturtro Efterligning af naturlige Mineralvande er et Medicament, som bør kontrolleres med samme Nødtugtighed, som ethvert andet Product af samme Slags, som salbdes for Publicum og ordineres til Brug af Lægerne, og jeg kan ikke indsee, at det skulde være i Sundhedspolitiets velforstaede Interesse, at være mindre skaansom i denne Control, som af mig ansees for nødvendig i dette som i saa mange lignende Tilfælde under en god Statsorden.

Orsted: Jeg skal blot bemærke, at jeg aldrig har antaget, at en saadan Fabrication, som den omhandlede, der staaer i meget nær Forbindelse med Sundhedsvæsenet, skulde kunne anlægges af Noget uden særlig Bevilling, og jeg seer ikke, hvad det skulde være for en Lov, der skulde give Anledning til, at der i denne Henseende skulde existere større Frihed end forhen. Dersom det virkelig skulde kunne antages, at Fabricationen af Mineralvande eller saakaldte Sundhedsvande skulde for Fremtiden blive aldeles fri, hvis ikke det omhandlede Monopol bliver fornyet, vilde jeg finde større Betænkelighed ved at stemme derimod, end jeg ellers vilde have. Saaledes som Sagen staaer nu, seer jeg ikke, at der i sanitair Henseende er Noget at befrygte af, at Monopolet ikke fornyes. Jeg troer ikke, at Andre end enten Apothekere, som allerede ere berettigede dertil, eller de, som faae sær Bevilling dertil, kunne være beføiede til at fabricere de omhandlede Vande. Jeg troer heller ikke, at der let vil findes Noget, der troer at kunne concurrere med en Anstalt, der har saa megen Tillid, og hvis Producter man vistnok vil stole mere paa, end paa dem, som ville fremkomme med en ny Fabrication. At Anstalten skulde behøve til sin Vedligeholdelse det omhandlede Monopols Fornyelse, er ogsaa Noget, som idetmindste ikke i nogen Maade er bevist, der er ikke fremkommen den allermindste Documentation af, hvorledes Anstaltens Ballance hidtil har stillet sig, og det er i sig selv usandsynligt, at den

ikke meget godt skulde kunne bestaae i Fremtiden uden dette Monopol, selv om man kunde befrygte eller formode, at der, hvis Monopolet ikke blev fornyet, da i Gjertningen vilde opstaae nogen Concurrence. Det er blevet sagt under Sagens forrige Behandling, at, dersom Monopolet ikke existerede, saa vilde der være Andre, som, naar de dertil fik Afgang, vilde kunne fabricere visse Vande til en lavere Priis end den, hvortil de falholdes af Anstalten, og at disse Vande netop ere de, hvorpaa Anstalten har en særdeles Fordeel, og at den ikke kunde bestaae ved Affætningen af de øvrige Vande, som vilde levnes Anstalten. Men det er Noget, som ikke i mindste Maade er documenteret, uagtet det meget godt kunde have været documenteret, ligesom det ogsaa synes at være imod Forholdets Natur, at man skulde regulere Priisen saaledes, at man fik en uforholdsmæssig Fordeel paa visse Varer og folgte Andre til en unaturlig lav Priis. Det forekommer mig, at Priisen paa de forskjellige Productioner bør være lempet efter Productionsomkostningerne relativt til disse Producter, og jeg seer heller ikke, hvorledes det var muligt, at Anstalten skulde kunne holde f. Ex. Seltersvand, som er det Vand, der bruges meest, i en særdeles høj Priis, og navnlig højere end den, der i Forhold til andre Varer svarer til Productionsomkostningerne; thi for det Første ere jo alle Apothekere berettigede til at fabricere dem, og deres Antal er nok omtrent 100, og dernæst er der jo fri Indførsel af disse Vande fra alle fremmede Steder imod en Told, som, om jeg end ikke vil kalde den særdeles moderat, dog paa ingen Maade er høj. Tolden er nemlig paa alle Slags Sundhedsbrøndvande 10 Mk. pr. 100 Flasker, altsaa 1 $\frac{1}{2}$ f. pr. Flaske. Det er netop det Samme, som blev bestemt ved Forordningen af 1ste Februar 1797, hvorefter Tolden var 1 f. Courant, som netop er = 1 $\frac{1}{2}$ f i Rigsskillingpenge. Tolden blev nogle Aar derefter højere, idet der nemlig var kommen en Forhøjelse til efter Forordningerne af 1803 og 1806. Det er altsaa en meget moderat Told, nemlig lidt over 1 $\frac{1}{2}$ f pr. Flaske, og den vil naturligvis ikke være tilstrækkelig til at hindre Affætning paa de fremmede Vande, naar ikke de, som